Euroopa Parlament
2014-2019

Istungidokument

B8-0331/2017

15.5.2017

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 123 lõikele 2

ELi Süüria strateegia kohta
(2017/2654(RSP))

Victor Boştinaru, Elena Valenciano, Knut Fleckenstein, Neena Gill
fraktsiooni S&D nimel

B8-0331/2017

Euroopa Parlamendi resolutsioon ELi Süüria strateegia kohta (2017/2654(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Süüria kohta,

– võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning komisjoni 14. märtsi 2017. aasta ühisteatist „ELi Süüria strateegia alused“ ja nõukogu 3. aprilli 2017. aasta järeldusi Süüria kohta, mis koos moodustavad ELi uue Süüria strateegia,

– võttes arvesse 4.–5. aprillil ELi toetusel toimunud konverentsi, millel käsitleti Süüria konflikti ja selle mõju piirkonnale, ning selle kaasesimeeste deklaratsiooni,

– võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 6. aprilli 2017. aasta avaldust seoses väidetava keemiarünnakuga Süürias Idlibis,

– võttes arvesse 30. juuni 2012. aasta Genfi kommünikeed ning ÜRO Julgeolekunukogu resolutsiooni 2254 (2015),

– võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 31. oktoobri 2000. aasta resolutsiooni nr 1325 (2000) naiste ning rahu ja julgeoleku kohta,

– võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 19. detsembri 2016. aasta resolutsiooni 71/248 rahvusvahelise, erapooletu ja sõltumatu mehhanismi kohta, mis aitab uurida rahvusvahelise õiguse alusel kõige raskemaid Süüria Araabia Vabariigis alates 2011. aasta märtsist toime pandud kuritegusid ja anda kohtu alla nende eest vastutavaid isikuid,

– võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,

A. arvestades, et EL on korduvalt teatanud, et Süüria konflikti ei saa lahendada sõjaliselt ning et Süüria rahva lubamatutele kannatustele saab lõpu teha ainult Süüria juhitud kaasava üleminekuga;

B. arvestades, et president Jean-Claude Junkcer mainis liidu olukorda käsitlevas kõnes 2016. aasta septembris, et on vaja ELi Süüria strateegiat; arvestades, et oktoobris kutsus Euroopa Parlament asepresidenti/kõrget esindajat Federica Mogherinit üles tagama, et uus Süüria strateegia aitaks kaasa poliitilise lahenduse saavutamisele Süürias, sealhulgas järelevalve- ja jõustamisvahenditega, et tugevdada rahvusvahelises Süüria toetamise rühmas võetud kohustuste täitmist;

C. arvestades, et ELi Süüria strateegia eesmärk on määrata kindlaks, kuidas saaks EL aidata nähtavamalt ja tõhusamalt kaasa püsiva poliitilise lahenduse leidmisele Süürias ÜROs kokku lepitud kehtiva raamistiku alusel, ning toetada kokkuleppejärgset ülesehitust pärast usaldusväärse ülemineku toimumist; arvestades, et kuigi on selge, et

taastamistööd võivad alata alles pärast poliitilise kokkuleppe sõlmimist, tuleks lepitamispüüdlusi alustada niipea kui võimalik ning EL peaks neid toetama eesmärgiga tagada pikaajaline stabiilsus; arvestades, et tõe jaluleseadmine, vastutuse ja üleminekuperioodi õigusemõistmise edendamine, samuti amnestia on selles kontekstis väga olulised;

D. arvestades, et relvarahu, mis jõustus 30. detsembril 2016, ei ole järgitud, toimunud on mitmeid rikkumisi ja tõsiseid intsidente, näiteks keemiarünnak Khan Shaykhunis, mille pani eeldatavasti toime režiim, ning pommirünnakud bussidele, millega evakueeriti inimesi Aleppo lähedal vallutatud linnadest; arvestades, et sihtmärkideks on olnud tsiviilelanikud, sealhulgas lapsed, kes kannatavad jätkuvalt selles julmas kodusõjas;

E. arvestades, et ei ÜRO vahendatud rahuläbirääkimised Genfis ega täiendavad läbirääkimised Astanas ole andnud siiani konkreetseid tulemusi; arvestades, et Süüria opositsiooni esindajad peatasid oma osalemise viimases läbirääkimistevoorus Astanas, protesteerides õhurünnakute jätkumise vastu mässuliste kontrollitavatel aladel ja Iraani osalemise vastu; arvestades, et Venemaa, Iraani ja Türgi kirjutasid alla memorandumile, milles lepiti kokku pingete maandamise tsoonide loomises Süürias, kuid Süüria opositsioon ei kiitnud seda heaks;

F. arvestades, et EL on näidanud, et on valmis aitama leevendada konflikti humanitaartagajärgi; arvestades, et Brüsselis peetud konverentsil teemal „Süüria ja kogu piirkonna tuleviku toetamine“ lepiti kokku terviklikus lähenemisviisis Süüria kriisi lahendamisele ning otsustati eraldada täiendavat rahalist abi humanitaarolukorrale reageerimiseks; arvestades, et olukord riigis on jätkuvalt kriitiline ja rohkem kui 13,5 miljonit inimest Süürias vajab abi, neist 4,7 miljonit elavad ümberpiiratud ja raskesti ligipääsetavates piirkondades ja 6,3 miljonit inimest on riigisiseselt ümber asustatud;

1. tervitab ELi Süüria strateegiat ja Brüsseli konverentsi tulemusi, millega lubati 5,6 miljardit eurot, sealhulgas 1,3 miljardit eurot ELilt, kes on kriisi suurim doonor; nõuab tungivalt, et kõik osalenud täidaksid võetud kohustused ning säilitaksid oma toetuse ka tulevikus;

2. on kindlalt veendunud, et EL peab aktiivsemalt sekkuma ja kasutama oma konfliktijärgset olulist rahalist panust selleks, et olla mõjukas jõud praeguses, ÜROs kokkulepitud raamistikus peetavatel läbirääkimistel ja tagada poliitiline üleminek, töötades selleks välja selgekujulise poliitika, mille eesmärk on osapooli üksteisele lähendada ja intensiivistada tegevust valdkondades, kus liit võib anda lisaväärtust;

3. toetab Süüria riigi ühtsust, suveräänsust, territoriaalset terviklikkust ja sõltumatust ning soovib Süüria rahvale demokraatlikku tulevikku; tunnustab asepresidendi ja kõrge esindaja praeguseid püüdlusi suhelda piirkonna tähtsamate osapooltega, selleks et tagada poliitiline üleminek ning konfliktijärgne lepitamine ja taastamistööd; kordab seisukohta, et riigis võimaldab rahu taastada üksnes Süüria juhitud poliitiline protsess, mille tulemuseks on ÜRO toetatud ja kontrollitavad, uue põhiseaduse kohaselt korraldatavad vabad ja õiglased valimised;

4. kutsub kõiki osapooli tungivalt üles austama relvarahu, lõpetama viivitamata tsiviilelanike vastu suunatud tegevus ning hoiduma mis tahes tegevusest, mis võib kahjustada püüdlusi rahu saavutamiseks;

5. mõistab teravalt hukka hirmuteod ning ulatuslikud inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumised, mida on toime pannud Venemaa toetatav režiim ning Iraani toetatavad võitlejad, samuti inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse rikkumised, mida on toime pannud valitsusvälised relvastatud rühmitised, eelkõige ISIS/Daesh ja muud džihaadi rühmitised; kordab üleskutset ÜRO Julgeolekunõukogule pöörduda nende sõjakuritegude asjus Rahvusvahelise Kriminaalkohtu poole, ning rõhutab oma seisukohta, et kõikide rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumiste ja inimõiguste rikkumiste eest vastutavad isikud tuleb anda kohtu alla; julgustab kõiki riike kohaldama üldkehtiva jurisdiktsiooni põhimõtet võitluses karistamatuse vastu ja tervitab mitme ELi liikmesriigi samme selles suunas;

6. mõistab tingimusteta hukka kõik rünnakud, sealhulgas viimase rünnaku Shaykhun Khani linnale ja rõhutab vajadust põhjaliku, erapooletu uurimise ning vastutusele võtmise järgi; väljendab heameelt ÜRO Peaassamblee otsuse üle luua rahvusvaheline, erapooletu ja sõltumatu mehhanism, mis aitab rahvusvahelise õiguse alusel uurida kõige rängemaid Süürias alates 2011. aasta märtsist toime pandud kuritegusid ja anda kohtu alla nende eest vastutavad isikud; kahetseb aga asjaolu, et ÜRO Julgeolekunõukogu ei saanud Venemaa Föderatsiooni veto tõttu võtta vastu resolutsiooni, milles mõistetakse hukka keemiarünnak Khan Shaykhunis; rõhutab, et Süüria on kohustatud täitma Keemiarelvade Keelustamise Organisatsiooni teabekogumismissiooni ning nimetatud organisatsiooni ja ÜRO ühise uurimismehhanismi soovitusi ning selleks tuleb koheselt tagada takistamatu juurdepääs ja tunnustada õigust kõikjal kontrolle läbi viia;

7. nõuab, et Venemaa Föderatsioon ja Iraani Islamivabariik kasutaksid oma mõju Süüria režiimile selleks, et panna teda nõustuma mõistliku kompromissiga ja aktiivselt püüdma seda saavutada, et teha lõpp kodusõjale ning rajada teed kaasavale ja sisulisele üleminekuprotsessile; kutsub ELi ja liikmesriike jätkuvalt toetama mõõdukat opositsiooni, kindlaks tegema ja isoleerima radikaliseerunud elemente ning edendama lepitusprotsessi; soovitab kõrgetasemelise läbirääkimiste komitee liikmetel ÜRO vahendatud Genfi kõnelustel jätkuvalt osaleda;

8. võtab teadmiseks hiljutise memorandumi pingelõdvenduspiirkondade rajamise kohta Süürias ning toetab kavatsust taaskehtestada relvarahu, teha lõpp režiimi õhujõudude lendudele pingelõdvenduspiirkondade kohal ning luua tingimused humanitaarabi juurdepääsuks, meditsiiniabi andmiseks, lahkuma sunnitud tsiviilelanike kodudesse tagasipöördumiseks ja rikutud taristute taastamiseks; juhib samas tähelepanu opositsiooni väljendatud murele, et selle ettevõtmise tulemuseks võib olla mõjupiirkondade tekkimine ja Süüria mitmeks osaks jagunemine; juhib tähelepanu sellele, kui tähtis on hoiduda igasugusest mitmetimõistetavusest relvarahuga hõlmamata rühmituste osas ning kutsub kõiki osapooli ja teiste seas ka Türgit tagama, et memorandum ei muudaks lihtsamaks rünnata mõõduka opositsiooniga liitunud või ISISe/Daeshi vastase rahvusvahelise koalitsiooni poolel võitlevaid rühmitusi; toonitab vajadust tagada memorandumi täitmise rahvusvaheline järelevalve ja toetab ÜRO jõulisemat sekkumist, sh humanitaarabi kättesaadavuse jälgimisel;

9. on veendunud, et ELi strateegias oleks tulnud ka läbi vaadata ISISe/Da'eshi ja teiste ÜRO loetletud terroriorganisatsioonide vastase võitluse küsimused, juhtida tähelepanu ja keskenduda terrorismi levikut soodustanud poliitilistele ja sotsiaalmajanduslikele algpõhjustele ning sõnastada konkreetsed tegevusmeetmed; on lisaks seisukohal, et

oleks tulnud välja töötada viisid, millega aidata säilitada Süürias paljurahvuselist, paljusid religioone ja usutunnistusi järgivat ühiskonda;

10. tuletab meelde usaldust suurendavate meetmete (sealhulgas humanitaarabi takistusteta kohaletoimetamine kogu Süürias, põhiliste avalike teenuste (elekter, vesi, tervishoid) osutamine, kõigi linnade piiramise lõpetamine ning vangide ja pantvangide vabastamine) õigeaegse rakendamise keskset tähtsust; tunneb heameelt Süüria valitsuse ja mässuliste rühmituste vahel saavutatud kokkuleppest, millega võimaldatakse evakueerida nelja ümberpiiratud linna elanikud; nõuab, et kõik osapooled toetaksid ja hõlbustaksid usaldust suurendavaid meetmeid käsitleva kokkuleppe sõlmimist;

11. väljendab rahulolu selle üle, et tunnustati kodanikuühiskonna ja sealhulgas naisorganisatsioonide kui püsiva lahenduse ühe keskse elemendi tähtsust; tuletab meelde asjaolu, et EL peab edendama ja hõlbustama kodanikuühiskonna ja naiste piisavat kaasamist rahuprotsessi ja nendega konsulteerimist kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide 1325 ja 1820 ELi-poolse täitmise põhjaliku käsitlusega; nõuab, et naiste õigused peavad kajastuma Süüria uues põhiseaduses;

12. märgib kahetsusega, et laastav kodusõda on paisanud riigi sotsiaalse ja majandusarengu ajas mitukümmend aastat tagasi, teinud miljonitest inimestest vaesed ja töötud, hävitanud suure osa haridus- ja tervishoiuteenustest ning põhjustanud süürlaste massilise ümberasumise ja ajude äravoolu; viitab sellepärast asjaolule, kui tähtis on ulatuslikum muu kui humanitaarabi, mis on suunatud Süürias asuvate inimeste vastupanuvõime suurendamisele ja majanduse taaskäivitamisele; on lisaks seisukohal, et kohe pärast konflikti lõppemist tuleks stimuleerida kutseoskustega Süüria pagulaste koju tagasipöördumist ja osalemist oma riigi taastamisel;

13. toetab igati Süürias ja piirkonnas algatust „Ei ainsatki kaotatud laste põlvkonda“ ning nõuab, et tehtaks rohkem selleks, et kõik pagulaste lapsed ja vastuvõtvate kogukondade kaitsetud lapsed saaksid kvaliteetse hariduse, mis oleks poistele ja tütarlastele võrdselt kättesaadav; juhib tähelepanu vajadusele tunnustada pagulaslaagrites sageli antavat vabaharidust ning toetada traumeeritud lastele psühholoogilise abi osutamist;

14. leiab, et EL peaks hakkama koostama konkreetset kava ELi osalemiseks Süüria taas ülesehitamisel ning püüaks saavutada kaasavat ühistegevust tähtsamate rahvusvaheliste organisatsioonide ja finantseerimisasutuste ning piirkondlike ja kohalike osapooltega; toetab sellega seoses komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja poliitilist dialoogi piirkonna peamiste osalejatega ELi piirkondliku algatuse raames Süüria tuleviku üle; märgib aga seejuures, kuivõrd tähtis on, et süürlased ise võtaksid vastutuse riigi konfliktijärgse taastamise eest;

15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, ELi liikmesriikide valitsusele ja parlamentidele, ÜRO-le, rahvusvahelise Süüria toetamise rühma liikmetele ning kõikidele konfliktiosalistele.